

L'ESQUERRA INDEPENDENTISTA I EL FULL DE RUTA DE L'ANC

L'Esquerra Independentista i el full de ruta de l'Assemblea Nacional Catalana

Seus nacionals d'Endavant-OSAN:

La Barraqueta

C. Tordera, 34 (08012 Barcelona)

Racó de la Corbella

C. Maldonado, 46 (46001 València)

Ateneu Popular de Palma

C. Missió, 19 (07011 Palma)

Contacte:

comunicacio@endavant.org

El present document pretén fer una anàlisi crítica de la proposta d'Assemblea Nacional Catalana. Es basa en l'anàlisi acurada de la documentació pública de l'ANC. En cap cas pretén ser una crítica al treball dels centenars de membres de l'ANC que participen de les seves estructures, ni a la seva reconeguda capacitat mobilitzadora, sinó una crítica a les propostes polítiques que es desprenen dels postulats orgànics de l'ANC i també als postulats ideològics del postautonomisme.

Índex

1.	Crítica al plantejament del full de ruta de l'ANC	5
2.	Naturalesa de l'ANC.	11
3.	Contradiccions de la intervenció de militància de l'Esquerra Independentista a l'ANC.	13
4.	La postura d'Endavant.	15

1.

Crítica al plantejament del full de ruta de l'ANC

Els plantejaments polítics explícits i implícits de l'ANC es basen en unes premisses a partir de les quals tracen tota la seva acció política. De fet, el full de ruta de l'ANC s'ha convertit en un fidel guió del que ha estat la seva praxi fins a dia d'avui. En aquest sentit, l'estratègia i la tàctica de l'ANC tenen una coherència interna pràcticament impecable. Tot i així, segons la nostra opinió, els postulats del full de ruta i la praxi que se'n deriva assenten al sí del moviment independentista unes posicions polítiques que no faciliten l'avanç d'un moviment independentista capaç d'afrontar la construcció nacional d'uns Països Catalans al servei de les classes populars. Desgranem en què consisteixen aquestes posicions:

Sense CiU no hi ha independència

El plantejament de l'ANC és el d'exercir de moviment popular que pressioni l'actual govern per tal que prengui el comandament d'un procés independentista. Aquest model atorga, ni que sigui condicionalment, legitimitat al govern per part del moviment popular. Altres tipus de models de moviments populars, més que pressionar el go-

vern, en qüestionen les seves bases ideològiques i pretenen ajudar a fer créixer una alternativa política.

El plantejament suposadament neutre del full de ruta de l'ANC, en realitat està acotat a un context en què CiU exerceix el poder sense cap alternativa mínimament clara. I aquest full de ruta s'ha elaborat amb la visió que era CiU qui estava al poder. En contextos diferents, l'actual full de ruta no tindria cap lògica.

Què diu el full de ruta? Segons aquest full de ruta, el 2013 hi haurà ja uns primers referèndums oficials sobre la independència articulats per l'Associació de Municipis per la Independència (AMI). A partir d'un resultat previsiblement favorable, els municipis han d'instar la Generalitat a emplaçar l'Estat per a iniciar converses per a la secessió. Si l'Estat es nega a establir aquestes converses, el Parlament hauria de convocar un referèndum d'autodeterminació, i si l'Estat impedeix físicament la celebració d'aquest referèndum, el govern de la Generalitat hauria de proclamar la independència.

Per a reblar la hipòtesi que l'estratègia consisteix en dotar a CiU del control polític del procés, cal fixar-se en com tota la praxi política de l'ANC s'articula a través de l'AMI, una associació completament controlada per CiU, ja que els electes d'aquesta formació tenen majoria qualificada tant en l'assemblea general com en l'executiva de l'AMI.

El resultat final d'aquesta estratègia, almenys de moment, ha estat el de dipositar totes les esperances d'un procés independentista en la decisió d'Artur Mas, fet que ha estat usat de forma molt eficaç pel líder convergent per a assegurar-se una posició totalment avantatjosa davant les eleccions del 25N, prenent el pedigrí de fermesa nacional a les formacions independentistes i aconseguint esborrar dos anys de gestió extremadament agressiva contra les classes populars a partir del pacte estable amb el PP.

Simplificació del context socioeconòmic

El text del full de ruta només fa la següent al·lusió a la situació socioeconòmica:

"[90] Com ja s'ha esmentat en les etapes anteriors, la pervivència de la crisi econòmica i financera farà encara més evident la diferència de tracte del govern espanyol a Catalunya en comparació a d'altres territoris de l'Estat espanyol. A mesura que el procés cap a la independència de Catalunya es consolidi i progressi, aquestes diferències poden aguditzar-se."

Alhora, el discurs socioeconòmic que s'ha articulat al voltant de la Marxa per la Independència ha estat molt simplificador i demagògic. S'ha transmès la imatge que la crisi econòmica actual és deguda a factors exògens a la societat catalana, bàsicament centrats en l'espoli fiscal a què el govern espanyol sotmet els Països Catalans (en realitat, centren el seu discurs únicament en Catalunya). Aquest discurs no tan sols obvia les implicacions

sistèmiques d'aquesta crisi sinó que atorga implícitament un segell d'aprovació al poder polític i econòmic català. Al darrer d'aquest discurs es projecta la imatge, falsa, d'unes elits dirigents compromeses amb una economia productiva contingent de tots els valors que el social-liberalisme atorga al sistema capitalista, i s'amaga un altre discurs, més proper a la realitat, d'unes elits beneficiàries de les bombolles especulatives, la precarització generalitzada de les classes treballadores i d'una corrupció generalitzada i a gran escala, autèntic retrat dels Països Catalans del tombant de segle.

En cap cas es considera que la gestió de l'actual situació socioeconòmica per part de forces polítiques claus en aquest procés (bàsicament CiU) hagi de ser cap obstacle per a l'obtenció de la majoria social que pregona el full de ruta. És més, del full de ruta emana la sensació que el sistema polític i econòmic català no és responsable ni corresponsable de la crisi econòmica, situant-ne les causes exclusivament en els aparells centrals de l'Estat espanyol i, més concretament, en els perjudicis que causa a Catalunya la pertinença a l'Estat espanyol.

Aquesta simplificació de la realitat socioeconòmica comporta tres conseqüències. La primera és que aplanar el camí per a facilitar que les elits catalanes puguin desaparèixer, embolicant-se amb la bandera, del punt de mira on les havia situat la població per la seva responsabilitat en la crisi econòmica. En segon lloc, dona ales a un discurs lerrouxista que, com a reacció a això anterior identifica la reivindicació nacional com un instrument de la burgesia. I, finalment, aconsegueix enganyar sectors importants de la població, que disposen la seva confiança política en opcions més a la dreta de les seves conviccions personals.

El nou estat, un instrument pretesament neutre

La constitució d'un nou estat és un fet summament polític; no és simplement l'obtenció de la sobirania formal d'un territori i una societat en el concert general d'estats. Constitutivament no és el mateix Suïssa que Aràbia Saudita, Andorra que la Xina, ni el Regne Unit de Gran Bretanya i el Nord d'Irlanda que Ucraïna. La forma i les forces que han forçat els processos constituents han estat claus en definir la base d'aquests nous estats, el repartiment de poder i el seu caràcter. No són, per tant, processos neutres. I menys actualment, on la capacitat dels estats europeus a l'ús similars al que seria una CAC independent (Grècia, Portugal, Irlanda), tal i com estan constituïts, no podem dir que gaudeixin de sobirania. No són, per tant, estats neutres políticament, sinó que serveixen a uns interessos i no a uns altres. A diferència d'altres processos d'emancipació nacional (ja sigui en la construcció d'estats nació al segle XIX o en processos independentistes al segle XX), el procés dissenyat per l'ANC no vincula el projecte d'estat a uns principis constituents mínimament clars. El full de ruta només en diu el següent:

[previsió per al moment en què els municipis estiguin convocant els referèndums]

"[96] S'ha d'iniciar el diàleg social sobre els fonaments bàsics que han de constituir

el nou Estat català. Cal establir els mecanismes adients per al debat i l'anàlisi i promoure la producció dels estudis i propostes necessaris que aportin rigor, solvència i credibilitat al debat."

"[105] En aquesta fase es redactaran les bases per a la nova constitució catalana, que serviran per al treball que hauran de fer els parlamentaris escollits amb aquesta finalitat i, sobretot, per fer saber a tots els ciutadans i ciutadanes catalans i de la resta del món que volem la independència per a ser més lliures, més democràtics, més europeus, més solidaris, més sostenibles, més creatius, més participatius, més...i per tenir amb els ciutadans i ciutadanes de la resta d'estats del món una relació en peu d'igualtat; "

És a dir, en un moment en què a nivell mundial es debaten conceptes vinculats a la sobirania dels estats i dels pobles (sobirania econòmica, sobirania alimentària, sobirania energètica), no es proposa ni s'explicita que aquest hagi de ser un dels eixos de treball del procés cap a la independència. En un moment en què es parla de recuperar els valors ètics i en què hi ha un debat sobre la regressió o l'aprofundiment democràtic, en cap espai es fa explícit un lligam del procés d'emancipació nacional amb aquests valors. No és ja que no s'explicitin com a condicions del nou estat, sinó que no s'articula cap mecanisme per a debatre en profunditat aquests temes. Només aquesta al·lusió aïllada a les "bases per a la nova constitució catalana" seguida d'una enumeració de valors absolutament eteris i innocus que no aporten cap element per a conèixer com es desenvoluparà aquest futur estat. Per tant, darrera de tot això hi ha la voluntat de presentar l'estat com un element pretesament neutre, amb l'objectiu de no molestar ni posar en contradicció l'actor principal de tot el full de ruta, CiU, un partit diametralment oposat als valors, no ja de tall progressista o socialista, sinó fins i tot republicans.

Els Països Catalans no existeixen

Literalment. En el full de ruta cap a la independència de l'ANC no apareix el nom de la nostra nació. Ni tampoc existeixen a la proposta política de l'ANC amb un mínim de seriositat. No és qüestió de ritmes ni conjuntures, malgrat que alguns sectors hagin forçat algunes mínimes mencions a l'àmbit territorial complet per a salvar la cara. És simplement que l'ANC assumeix a la pràctica que la nació catalana es redueix al territori i població de la Comunitat Autònoma de Catalunya.

Cert és que hi ha veus dins o al voltant de l'ANC que intenten justificar aquestes mancances acollint-se a la impossibilitat de crear un moviment idèntic al País Valencià i les Illes, i menys encara de poder aplicar-hi el full de ruta actual de l'ANC. Això, però, és situar el debat fora dels seus termes reals. Una estratègia nacional no vol dir ni implica necessàriament actuar exactament de la mateixa manera a tota la nació. Una estratègia nacional vol dir tenir un objectiu final nacional (en aquest

cas, la independència) i dissenyar un seguit d'actuacions per tal d'arribar-hi, tenint en compte tota la complexitat i diversitat de la nació completa. És a dir, és possible tenir una estratègia nacional i que aquesta es basi en aplicar tàctiques regionals diferents.

Era possible, en l'actual conjuntura, una ANC amb estratègia nacional? Sí. Fins i tot amb un full de ruta força semblant a l'actual. De fet, la manca d'estratègia nacional sorgeix quan el grup impulsor de l'ANC (el MxI), actua des d'un primer moment pensant només en la Comunitat Autònoma de Catalunya. Hagués pogut actuar diferent, incorporar gent d'arreu del territori i decidir unes accions concretes a la Comunitat Autònoma de Catalunya (que podrien haver estat molt similars a les propostes actuals) i unes altres a la resta de territoris, adaptades a cada conjuntura, així com un full de ruta de construcció nacional. Aleshores sí que es podria parlar de projecte nacional. Ara, malauradament no.

Com es pot observar fàcilment, malgrat petits detalls com incloure la silueta dels Països Catalans en algun material de propaganda, la concepció de nació catalana de l'ANC és la limitació d'aquesta a la Comunitat Autònoma de Catalunya, i secundàriament a la Catalunya Nord, deixant la qüestió dels Països Catalans en un llimb pseudoutòpic, a l'estil de conceptes com el panarabisme o el panafricanisme.

El colofó de tot plegat és el final del seu full de ruta. Després de no aparèixer la qüestió del marc nacional en tot el full de ruta, i un cop proclamada la independència de la Comunitat Autònoma de Catalunya, es deixa oberta la possibilitat que altres ens s'uneixin a l'Estat català. Ras i curt: "nosaltres" i "els altres", la recurrent retòrica del regionalisme catalunyès quan s'ha de rentar la consciència amb la resta de la nació. La difusió d'aquesta idea parteix d'una idea centralista de la construcció nacional dels Països Catalans, ja que incideix en la suposada major consciència nacional existent al Principat (suposada, precisament perquè en general renuncia als Països Catalans o no hi compta en el millor dels casos), perquè dóna per fet un procés independentista al Principat i perquè en definitiva posposa la construcció d'un moviment independentista fora del Principat quan la base social existeixi, com si aquesta no existís ja.

"[120] El pas d'una fase a la següent i la progressiva consolidació del Moviment per la Independència (MxI) portarà al desenvolupament de conjuntures semblants als altres països de nació catalana, i sempre partint de la base que existeix ja el concurs de les seves voluntats en aquest sentit; el desplegament de les diferents propostes serà marcada per les diferents realitats que el moviment treballarà per desplegar;"

"[121] La fase definitiva serà l'obtenció, si així ho acorden els Parlaments respectius, de la plena unitat nacional en el marc de la forma d'unió federativa que els pobles dels diferents països de nació catalana decideixin."

El marc de la Unió Europea com a única opció

Directa o indirectament s'entén el marc de la UE com a únic espai on una Catalunya amb estat hauria de participar. Si bé en els documents no s'aposta de forma clara i directa per aquest marc, la presumpta "neutralitat" del procés fa "inevitable" cap independència de l'Estat espanyol que no contempli un procés d'assimilació europea.

L'independentisme liberal fa referències constants a la integració a la UE, i fins i tot crea debat al voltant de les condicions de l'entrada a la UE d'aquest futur estat.

De nou, ens trobem amb un marc que no representa en absolut cap alliberament, ans al contrari, s'utilitza un europeisme romàntic per oposar-lo al centralisme espanyolista. Ja abans de la crisi l'esquerra independentista ha estat analitzant i criticant el procés d'integració europea, tant pel que fa a la pèrdua de sobirania dels estats, com per les seves polítiques neoliberals. Ara amb la crisi es fa palès que la UE no només no garanteix la sobirania, sinó que força als estats amb menys recursos (el sud d'Europa i Irlanda) a obeir els dictats dels països amb més pes econòmic i polític (Alemanya i França).

És per això que aquest espai, lluny de ser transversal, ens suposa una aposta a mitjà termini per la pèrdua de sobirania nacional i econòmica acompanyada de privatitzacions, i legitima el projecte imperialista europeu.

2. Naturalesa de l'ANC

Més enllà de la retòrica propagandística, analitzar l'origen i la composició de l'ANC és necessari per a poder entendre el lloc que aquesta ocupa en l'evolució política dels darrers anys al Principat. L'ANC és filla directa de les consultes, però la gènesi i naturalesa del grup és quelcom més complex, i està fortament influenciat per les vicissituds polítiques de l'etapa autonòmica.

El col·lectiu impulsor de l'ANC, el MxI, era un conglomerat de grups: un grup provinent de la PDD i de la coordinadora de les consultes, el grup nucleat al voltant de Miquel Sellarès, el grup de Sobirania i Justícia i l'MDT. Aquest conglomerat és el que engega i dissenya tot el procés constituent de l'ANC.

Òbviament, l'amplitud del projecte supera aquest col·lectiu reduït, però poca variació hi ha pel que fa als orígens polítics dels quadres dirigents. Els antecedents polítics de la majoria de membres dirigents de l'ANC se situen en el que podríem anomenar espai d'esquerra nacional. Malgrat el que s'hagi pogut rumorejar, la presència de militants vinculats a CiU és molt minoritària. Aquest esquema es re-

peteix en les seccions locals que hem pogut analitzar.

El relat oficial de l'ANC situa el perquè del seu naixement en la necessitat de gestionar el moviment popular sorgit de les consultes. Certament, aquest seria un element molt important en el sorgiment de l'organització, però creiem que hi ha tres elements més que expliquen el sorgiment d'aquesta experiència organitzativa.

1. Com hem vist al llarg del document, un dels eixos centrals de l'ANC és la creença que sense CiU no hi ha independència. Aquest plantejament, fet per persones que han militat en el camp de l'esquerra nacional, es pot interpretar com a fruit de la convicció que l'estratègia de disputar l'hegemonia del catalanisme a CiU és impossible. És l'evolució d'aquells sectors que han assumit que els plantejaments polítics de l'ERC de 1999-2010 -substituir l'hegemonia convergent- són impossibles de dur a terme i que no hi ha més alternativa que travar una aliança amb CiU. Així, l'ANC és la resposta al fracàs de l'estratègia independentista traçada per Carod-Rovira des de finals dels 90.
2. El sorgiment de l'ANC també és la resposta al fracàs electoral dels intents d'articular candidatures independentistes transversals, que havien de recollir el vot expressat a les consultes i el descontent manifestat el 10J però que es van quedar en arreplegar part del vot d'ERC, sense ni tan sols esgarrapar mínimament la base electoral de CiU.
3. L'ANC també és la voluntat de reconstruir una organització de l'independentisme cívic després del fracàs i conflicte de la PDD. El sector polític d'on sorgeix és pràcticament el mateix, però hi podem apreciar canvis en la seva concepció que semblen lliçons apreses després del fracàs de la PDD. En primer lloc, l'articulació del paper dels partits polítics, que a l'ANC es vehicula a través de la seva complementarietat amb l'AMI. I en segon lloc, l'articulació d'un model organitzatiu basat en la militància individual, que nega cap paper orgànic a les diferents famílies del sobiranisme.

3.

Contradiccions de la intervenció de militància de l'Esquerra Independentista a l'ANC

Segons la nostra anàlisi, doncs, tant el full de ruta com els pressupòsits ideològics de l'ANC entren en contradicció amb postulats essencials de l'esquerra independentista. És per això que el debat que ha generat la posició de l'esquerra independentista respecte l'ANC ha estat tan viu.

En aquest debat hem pogut observar tres postures diferenciades. D'una banda, hi ha hagut una postura que ha considerat l'ANC com una eina fonamental de l'estratègia independentista que hauria de seguir l'Ei. També hi ha hagut una altra posició que, tot i reconèixer l'existència de les contradiccions entre molts postulats de l'ANC i de l'Ei, han considerat que aquesta primera era una eina vàlida per a fer agitació i extensió del discurs independentista. Finalment, una tercera postura ha considerat que calia reforçar l'espai de l'esquerra independentista i remarcar-ne l'autonomia de discurs.

La lluita ideològica

Un dels conceptes més utilitzats pels partidaris de treballar al sí de l'ANC ha estat el de la lluita ideològica. L'objectiu, sobre el paper, és intervenir en organitzacions àmplies, amb gent oposada

ideològicament per tal de confrontar idees i guanyar partidaris entre els indecisos.

Creiem que aquesta concepció és errònia, ja que redueix la lluita ideològica al sí d'una estructura que orgànicament rema en el sentit contrari al nostre. La lluita ideològica és quelcom que no cal fer al sí d'una organització, sinó que es pot fer al sí d'un context polític des d'organitzacions, moviments o estratègies diferenciades.

És a dir, l'esquerra independentista no ha actuat al sí de l'ANC, però sí que ha actuat al sí de la mateixa conjuntura en què ha incidit de forma decisiva l'ANC. És més, la principal acció de lluita ideològica de l'esquerra independentista ha estat la convocatòria pròpia de l'Onze de Setembre, fet que va posar damunt la taula no només el nostre discurs concret, sinó també la necessitat de prevenir-nos davant discursos acrítics que acaben confluint cap als interessos de CiU, tal com es va demostrar en la rebuda a Mas a la Plaça de Sant Jaume el passat 20 de setembre. En canvi, els resultats del treball dins l'ANC de cara a posar en valor els principis de l'esquerra independentista han resultat estèrils.

La participació a nivell local

És una realitat innegable que alguns nuclis locals de l'esquerra independentista participen en major o menor intensitat a les estructures de l'ANC. L'ANC ha aconseguit captar la simpatia i complicitat de bona part de la nostra base social en alguns, no pocs, municipis, i els nuclis locals han percebut que si es giraven d'esquena a aquest fet, corrien el risc de perdre aquesta base social. Cal ser conscients que en determinades conjuntures locals, restar al marge de la dinàmica local de l'ANC és vist com a absolutament incompreensible per bona part de l'entorn de l'esquerra independentista. I també hem d'assumir que bona part de l'independentisme no es mou en paràmetres d'anàlisi política com els que utilitzem nosaltres, sinó que es mou en paràmetres sentimentals i reactius on el fetitxe de la "unitat" té una importància central. En aquest sentit és comprensible l'aposta d'alguns nuclis per a fer treball d'agitació independentista juntament amb l'ANC.

La participació a nivell nacional

La realitat local, absolutament respectable, no té res a veure amb l'aposta existent en alguns sectors de l'esquerra independentista per confluïr amb totes les conseqüències amb l'estratègia política de l'ANC. Aquesta aposta suposaria canviar plantejaments fonamentals de l'estratègia del nostre moviment, començant pel marc nacional i acabant pel programa polític de la Unitat Popular.

De fet, l'aposta va més enllà del que altres grups independentistes han fet respecte l'ANC. Es demana la plena implicació de l'Ei quan en realitat ja hi ha desenes de militants participant dels grups locals de l'ANC, i quan hi ha persones de l'òrbita de l'Ei a la direcció nacional de l'ANC. Per tant, només podem concloure, i així ens ho indiquen els fets, que la pretensió és la de subordinar l'estratègia política de l'Ei a la de l'ANC.

4.

La postura d'Endavant

Nosaltres creiem que, en l'actual conjuntura política del Principat, la principal tasca de l'esquerra independentista ha de ser la de continuar amb la construcció de la Unitat Popular. Només reforçant i ampliant aquest teixit serà possible anar sumant al nostre projecte els sectors més conscients de la nova onada sobiranista.

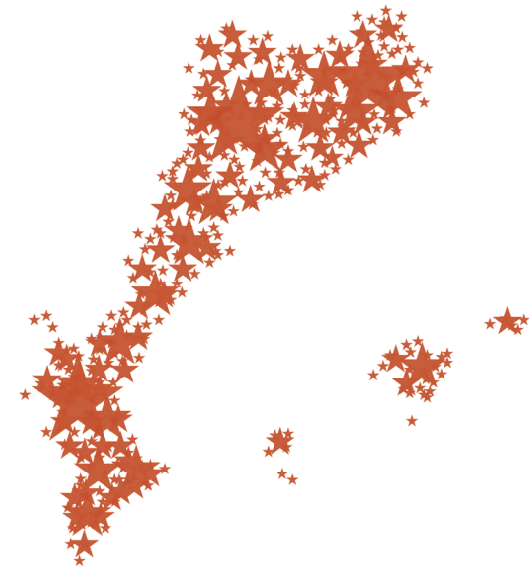
Aquesta postura no és, ni molt menys, abstrure'ns de la realitat, sinó tot el contrari. És la nostra forma d'intervenció en la realitat per tal d'aportar la nostra alternativa. L'ANC, i altres iniciatives sobiranistes, són actors d'aquesta realitat, que en determinats moments poden ser protagonistes i en altres moments poden ser actors secundaris (com s'ha vist a partir del moment en què CiU ha pres la iniciativa). A vegades hi ha hagut la impressió que aquests actors eren ells mateixos la realitat, i que a fora no hi havia res.

L'esquerra independentista ha de ser capaç de posar en valor una agenda pròpia i un discurs propi. Les opinions que consideren que el moviment resta en l'immobilisme o que està perdent el pols majoritari del carrer creiem que no s'adeqüen a la realitat. El nostre moviment ha marcat calendaris mobilitzadors i ha participat de forma destacada en tota l'agitació social i nacional

dels darrers anys. Aquesta tardor hi ha mobilitzacions que s'han posat en marxa amb l'esforç i el treball del nostre moviment. El 9 d'octubre, la jornada de lluita del 26 de setembre i la pròpia vaga general del 31 d'octubre, la jornada de lluita estudiantil de l'11 d'octubre, les mobilitzacions del Correllengua –algunes sostingudes en exclusiva per l'EI–, la mobilització pel dret a decidir sobre el propi cos del 28 de setembre... en són els fruits. D'altra banda, també hi ha hagut un esforç important d'expansió del nostre discurs i de debat sobre el futur polític, com la distribució de 20.000 exemplars de l'edició especial de L'Accent o els nombrosos actes convocats –convidant precisament a representants de l'ANC– per tal de debatre sobre els principis que han de guiar un procés independentista.

Així doncs, és justament el desplegament de la unitat popular una de les tasques fonamentals de l'Esquerra Independentista avui, una tasca que passa alhora per la participació i la dinamització de les lluites que marcaran els propers mesos arreu del territori (contra les retallades de drets i serveis públics, en defensa del territori i en contra de la corrupció), i per l'articulació d'espais de participació popular i institucional que permetin bastir un moviment popular que aposti per la construcció nacional dels Països Catalans des de l'esquerra.

Tenint en compte el context que hem analitzat, Endavant (OSAN) considera que avui és imprescindible que l'Esquerra Independentista reforci el propi discurs, la seva visibilització i la seva estructura, imprescindible per poder fer un salt qualitatiu amb vista a bastir una ambiciosa proposta d'alliberament nacional des de l'esquerra per al conjunt del poble català. En aquest sentit, ens comprometem a treballar per reforçar les iniciatives del moviment i la seva presència en les lluites que vénen i que seran decisives en la configuració d'un agent polític social i capaç de plantar cara als enemics del nostre poble.

endavant.org